Onderwerp
Beleid inzake kapitaalbeheer - Principes en verwachtingen - publicatie open boek

De Nederlandsche Bank N.V.

Postbus 98
1000 AB Amsterdam
+31 20 524 91 11
www.dnb.nl

Handelsregister 3300 3396
BTW: NL003569056B01

Inleiding

In dit document licht DNB de principes en verwachtingen toe met betrekking tot het beleid inzake het kapitaalbeheer.

Hierna volgt eerst een viertal algemene principes die gelden voor alle verzekeraars. Daarna volgen drie aanvullende principes. Deze aanvullende principes zijn gericht op specifieke deelsectoren: principe 5 op verzekeraars met langlopende verplichtingen, principe 6 op zorgverzekeraars en principe 7 op verzekeringsgroepen.

Kleine en middelgrote verzekeraars mogen het proportionaliteitsbeginsel toepassen. Dit houdt in dat afhankelijk van de aard, omvang en complexiteit van de risico's diverse versoepelingen en vereenvoudigingen in de opzet en documentatie van beleid inzake kapitaalbeheer kunnen worden toegestaan. Dit geldt in het bijzonder voor verzekeraars met een beperkte risico-omvang. Daar waar DNB een proportionele invulling van de principes mogelijk acht, heeft DNB dat ook expliciet benoemd.

Principe 1
Verzekeraars formuleren beleid dat erop gericht is om te voorkomen dat er frequente onderschrijdingen zijn van de wettelijke solvabiliteitseisen.

Specifieke verwachtingen bij principe 1:

- Een verzekeraar stelt intern een eigen veiligheidsmarge vast boven de wettelijke solvabiliteitseisen die voldoende is om te voorkomen dat er frequente onderschrijdingen zijn van deze wettelijke solvabiliteitseisen. Een manier om hier concreet invulling aan te geven is het definiëren van één of enkele 'interne streefnormen'.
- Deze veiligheidsmarge is uitlegbaar aan alle relevante stakeholders, volgt uit objectieve en gekwantificeerde maatstaven en houdt rekening met het pallet aan maatregelen die zijn vastgesteld om, indien nodig, tijdig te kunnen herstellen en/of bij te sturen (zie ook principe 3). Vanwege verschillen in risico's, complexiteit en omvang kunnen de veiligheidsmarges tussen verzekeraars verschillend zijn.
- Een verzekeraar betrekt in haar overwegingen voor de eigen veiligheidsmarge meerdere invalshoeken, waarbij de verzekeraar in ieder geval de volgende verzekeraarsspecifieke aspecten betrekt:
  - de risicobereidheid van de verzekeraar mede in relatie tot haar middellange strategie, het daarbij behorende businessplan, de levenscyclus en de marktomstandigheden waarin de verzekeraar zich bevindt;
  - de volatiliteit van de solvabiliteitsratio, zowel onder normale omstandigheden als in stresssituaties;
  - de verwachtingen van aandeel- en polishouders, rating agencies en overige stakeholders;
  - eventueel aanwezige materiële risico's die niet adequaat tot uiting komen in de solvabiliteitseis.

Principe 2
Verzekeraars formuleren beleid voor de samenstelling van het eigen vermogen en de planning van het eigen en vreemd vermogen.

Specifieke verwachtingen bij principe 2:

- Een verzekeraar omschrijft het beleid ten aanzien van de samenstelling van het eigen vermogen, zowel voor de huidige situatie als voor mogelijk nieuw aan te trekken eigen vermogen.
- Verzekeraars houden bij bovenstaand punt rekening met hun business plan en de daarbij behorende ontwikkeling van de wettelijke kapitaalvereisten.
- Indien een verzekeraar leverage inzet, bevat het beleid de volgende informatie:
  - het doel en de duur van het gebruik van leverage;
  - de instrumenten die door de verzekeraar gebruikt worden om leverage te creëren en in hoeverre die instrumenten meetellen bij het in aanmerking komend eigen vermogen ter dekking van het kapitaalvereiste;
  - de gebruikte definitie van de leverage en de daarbij behorende bandbreedte
  - van de leverageratio;
  - de limieten die worden gesteld aan de leverageratio uit het oogpunt van de risicobereidheid van de verzekeraar, de gewenste externe rating van de verzekeraar en andere relevante factoren;
  - indien van toepassing, de wijze waarop 'gegrandfatherde' leningen worden afgebouwd of op termijn vervangen worden door schuld die volledig aan Solvency II voldoet;
  - de intragroep leningen en/of faciliteiten die in voorkomend geval gebruikt worden om leverage te creëren en de beperkingen en voorwaarden die daaraan worden gesteld;
  - de wijze waarop de monitoring van de leverageratio is ingericht.
- Het beleid houdt rekening met dividenduitkeringen, aflossing van kapitaalinstrumenten, premierestituties, winstdelingen en andere vormen van kapitaalonttrekking. Het beleid bevat informatie over de volgende aspecten:
  - de indicatoren die de verzekeraar gebruikt om te beoordelen of een onttrekking prudent is, zoals de solvabiliteitsratio na onttrekking, en hoe deze zich verhoudt tot:
    i) de door de verzekeraar gehanteerde interne streefnorm(en);
    ii) de niveaus waarop kapitaalsversterkende maatregelen nodig zijn.
  - overige beperkingen aan een onttrekking zoals afspraken met toezichthouders inclusief (voorschriften aan) VVGB's die zijn verstrekt;
  - de vorm, omvang, timing en frequentie van mogelijke onttrekkingen en de methode om de omvang van de onttrekking te bepalen, bijvoorbeeld als percentage van het resultaat;
  - de door verzekeraar gewekte korte- en langetermijnverwachtingen van de mogelijke begunstigden die de kapitaalonttrekkingen ontvangen (aandeelhouders, leden, et cetera).
- Het beleid houdt rekening met de aspecten inzake het kapitaalbeheerplan en de planningsaspecten in richtsnoer 36 en 37 (kapitaalbeheerplan) van de EIOPA Richtsnoeren voor het Governancesysteem.
- Vanuit proportionaliteitsoverwegingen kunnen onderlinge verzekeraars die in hun statuten duidelijk hebben beschreven dat de leden bijspringen in geval van tekorten en geld ontvangen in geval van overschotten, uitgebreide documentatie achterwege laten over de beoogde samenstelling van het eigen vermogen op te leveren, maar kunnen volstaan met een verwijzing naar de statuten.

- Verzekeraars die geen leverage hebben en ook niet van plan zijn hier in de toekomst gebruik van te maken kunnen volstaan met de opmerking dat men geen leverage heeft en dit niet overweegt of noodzakelijk acht in de toekomst.

Principe 3
Verzekeraars waarborgen in het beleid inzake kapitaalbeheer dat zij in staat zijn snel en adequaat maatregelen te nemen wanneer ze onverhoopt in een situatie terechtkomen waarin de solvabiliteitsratio snel daalt of onder een kritische grens zakt.

Specifieke verwachtingen bij principe 3:

- Proportioneel aan de omvang, complexiteit, risico's en volatiliteit van de solvabiliteit van de verzekeraar waarborgt een verzekeraar dat herstelmaatregelen in het beleid inzake het kapitaalbeheer ook daadwerkelijk ingezet kunnen worden bij solvabiliteitsposities waar inzet noodzakelijk wordt.
- Proportioneel aan de omvang, complexiteit, risico's en volatiliteit van de solvabiliteit van de verzekeraar analyseert een verzekeraar de maatregelen op de beoogde impact, neveneffecten en het realiteitsgehalte:
  - de mate van risicoreductie, herkapitalisatie of rendementstoename van de
  - maatregel is onderbouwd en gekwantificeerd;
  - er is helder beschreven wat de belangrijkste aannames zijn die aan de impactbepaling ten grondslag liggen;
  - de haalbaarheid van een maatregel is ook geanalyseerd in een situatie waarin alle verzekeraars dezelfde maatregel willen implementeren of waarbij de toegang tot de markt voor de verzekeraar (of alle verzekeraars) sterk verminderd is;
  - de operationele impact is beschreven (bijvoorbeeld bij de verkoop van onderdelen met specifieke IT, infrastructuur, expertise et cetera);
  - de impact voor de polishouders, aandeelhouders en crediteuren wordt in de analyses betrokken;
  - de impact van de maatregel op andere grootheden (bijvoorbeeld winstgevendheid en/of leverage ratio) is ook in de analyses meegenomen.
- Proportioneel aan de omvang, complexiteit, risico's en volatiliteit van de solvabiliteit van de verzekeraar analyseert een verzekeraar de maatregelen op effectiviteit, inzetbaarheid en executietijd:
  - per maatregel is de executietijd in kaart gebracht vanaf het eerste besluit om een maatregel in te zetten tot de finale afronding;
  - per maatregel zijn de benodigde besluitvormingsmomenten en besluitvormingsgremia in kaart gebracht;
  - de verzekeraar heeft een analyse gemaakt van alle mogelijke (juridische, operationele, financiële, reputationele) belemmeringen voor een succesvolle uitvoering van de maatregel en eventuele mitigatie hiervan;
  - de trigger voor een specifieke maatregel is voldoende tijdig om de maatregel ook effectief in te kunnen zetten om het doorbreken van de kritische solvabiliteitsratio te voorkomen.
- Indien de maatregelen zijn geanalyseerd in de ORSA en/of een recovery plan, dan hoeft de verzekeraar de analyse van de maatregel niet nogmaals in het beleid inzake kapitaalbeheer op te nemen; in dat geval volstaat een verwijzing naar de ORSA en/of het recovery plan.

Principe 4:
Verzekeraars evalueren het beleid inzake kapitaalbeheer periodiek en passen dit aan waar nodig. Verzekeraars monitoren de solvabiliteitsratio frequent, zodat verzekeraars de feitelijke en verwachte ontwikkelingen in de solvabiliteitsratio tijdig signaleren.

Specifieke verwachtingen bij principe 4:

- Proportioneel aan de omvang, complexiteit, risico's en volatiliteit van de solvabiliteit van de verzekeraar beschrijft een verzekeraar de governance rondom het beleid inzake kapitaalbeheer en betrekt daarbij in ieder geval de volgende aspecten:
  - de goedkeuring van het beleid door het hoogste beleidsbepalende orgaan van de verzekeraar en de instemming van het hoogste toezichthoudende orgaan;
  - indien van toepassing, verkrijgen van instemming van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders;
  - de heroverweging of herijking van het beleid vindt minimaal eens per jaar plaats;
  - de triggers voor tussentijdse heroverweging of herijking, bijvoorbeeld gelijk aan triggers zoals voor de ORSA (bijvoorbeeld acquisitie of veranderingen aan business strategie en risicobeleid);
  - de governance en procedure aspecten als genoemd in richtsnoer 36 en 37 van de EIOPA richtsnoeren voor het governancesystemen.
- Proportioneel aan de omvang, complexiteit, risico's en volatiliteit van de solvabiliteit van de verzekeraar legt een verzekeraar de monitoring van de solvabiliteitspositie in het beleid vast, waarbij de volgende aspecten in ieder geval gedekt zijn:
  - een adequate monitoring waardoor een eventuele dalende solvabiliteitsratio tijdig wordt gesignaleerd en de voorgenomen maatregelen via de interne governance kunnen worden genomen;
  - de monitoring van de triggers op regelmatige basis;
  - de frequentie en mate van nauwkeurigheid van de monitoring van de solvabiliteitspositie, de risicogevoeligheden en de stressscenario's zijn proportioneel aan de omvang, complexiteit, risico's en volatiliteit van de solvabiliteit van de verzekeraar, maar ook de actuele solvabiliteitspositie; des te dichterbij de solvabiliteitspositie bij kritische grenzen komt, des te belangrijker de intensiteit en nauwkeurigheid van de monitoring.
- Een verzekeraar neemt de relevante punten uit haar beleid inzake kapitaalbeheer op in de toezichtrapportage en voegt het beleid inzake kapitaalbeheer ook als bijlage bij de ORSA toe, tenzij dit al volledig daarin is geïntegreerd.
- Indien een verzekeraar geen ORSA en toezichtrapportage hoeft op te stellen, dan wordt het beleid inzake kapitaalbeheer beschreven in een separaat document.

Principe 5 (voor verzekeraars met langlopende verplichtingen)
Verzekeraars met langlopende verplichtingen (looptijd langer dan 20 jaar) houden in hun beleid expliciet rekening met de effecten van de economische grondslagen, waaronder in ieder geval de impact op de solvabiliteitspositie van de extrapolatie van de rentetermijnstructuur en eventuele LTG-maatregelen én de uitloop hiervan.

Specifieke verwachtingen bij principe 5:

- Een verzekeraar met langlopende verplichtingen (looptijd langer dan 20 jaar) houdt bij de onderbouwing van de interne norm, het dividendbeleid en de herstelmaatregelen expliciet rekening met de impact van de economische grondslagen, waaronder in ieder geval de extrapolatie van de rentetermijnstructuur en eventuele LTG-maatregelen, op de solvabiliteitspositie.
- Een verzekeraar neemt expliciet in haar beleid op dat er analyses worden opgesteld van de gevoeligheid van de solvabiliteitsratio voor de extrapolatie van de rentetermijnstructuur en de LTG-maatregelen.
- Een verzekeraar neemt in het hoofdstuk kapitaalbeheer van de toezichtrapportage een uitwerking op van de uitloop van het verschil tussen de solvabiliteitspositie conform de economische grondslagen, waaronder in ieder geval de extrapolatie van de rentetermijnstructuur en eventuele LTG-maatregelen, en de solvabiliteitspositie conform de Solvency II regelgeving.

Principe 6 (voor zorgverzekeraars)
Zorgverzekeraars integreren het premiebeleid met het beleid inzake kapitaalbeheer.

Specifieke verwachting bij principe 6:

- Een zorgverzekeraar integreert het premiebeleid in het beleid inzake kapitaalbeheer. Op deze manier wordt duidelijk op welke wijze het aanwezige kapitaal in de toekomst ingezet kan worden in de premiestelling.
- Omdat de vaststelling van de kapitaalbuffers bij zorgverzekeraars van invloed is op de hoogte van de premies, heeft de keuze voor een bepaalde interne streefnorm maatschappelijk gezien verdere reikwijdte dan alleen die van een risico-afweging binnen de zorgverzekeraar. Gegeven het verplichte karakter van de basisverzekering verwacht DNB dat zorgverzekeraars de hoogte van de veiligheidsmarge goed kunnen uitleggen.

Principe 7 (voor verzekeringsgroepen)
Het beleid van verschillende verzekeraars binnen een groep en het beleid van de groep zelf zijn onderling consistent.

Specifieke verwachtingen bij principe 7:

- Alle reeds genoemde principes en verwachtingen gelden zowel voor individuele verzekeraars als voor de groep zelf. Een groep draagt er zorg voor dat het beleid inzake kapitaalbeheer voor verschillende verzekeraars binnen de groep en voor de groep zelf onderling consistent is.
- Een groep onderbouwt de veiligheidsmarge op groepsniveau en besteedt aandacht aan de onderlinge samenhang met de veiligheidsmarges van de onderliggende verzekeraars. De specifieke risicoprofielen van de verzekeraars

en de mate van overdraagbaarheid van het kapitaal binnen de groep zijn belangrijke aspecten om af te wegen waar de groep het kapitaal binnen de groep aanhoudt. Een goede keuze voor een bepaalde veiligheidsmarge op het niveau van de verzekeraar als risicodrager gaat gepaard met een daarbij behorende aanvullende veiligheidsmarge op het niveau van de groep. DNB verwacht dat er voldoende veiligheidsmarge bij de onderliggende verzekeraars wordt aangehouden.

- Het is bekend dat de berekeningsmethode voor de groepssolvabiliteit door het diversificatievoordeel een opwaarts effect op de groepssolvabiliteitsratio tot gevolg kan hebben. De omvang van het effect is afhankelijk van de aanvullende diversificatie tussen juridische entiteiten die ontstaat in de berekeningen van de groeps-SCR. Een groep houdt bij het bepalen van de veiligheidsmarge op groepsniveau rekening met dit effect.

Wettelijke kader

DNB baseert de principes en verwachtingen op de combinatie van meerdere bepalingen uit de Richtlijn, de Gedelegeerde verordeningen, de Wft en EIOPA Richtsnoeren. In onderstaande tabel is per onderdeel aangegeven welke specifieke bepalingen DNB daarbij gebruikt.

Relevante regelgeving	Governance	Risk Management	ORSA	Groepssolvabiliteit & governance	RSR	Rapportages over groepen	VVGB
Richtlijn	41 en 93	44	45	218, 219, 222, 223, 246			
Gedelegeerde verordening					311	308, 359, 372	
Richtsnoeren	36 en 37						
WFT							3:97